

Projektpedagógia projektmenedzser szemmel

Dr. Pálvölgyi Lajos, PMP
alelnök

Project Management Institute (PMI),
Magyar Tagozat

A napokban került a kezembe *M. Nádaszi Mária: Projektoktatás - Elmélet és gyakorlat* című könyv munkája, melynek célja a projektoktatással kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek bemutatása. A kötet kapcsán érdekes kérdések merülnek fel a pedagógia és a projektmenedzsment kapcsolatáról. Talán nem is gondoltuk volna, hogy a projekt+ kifejezés használata a pedagógiában már több mint száz évvel ezelőtt megjelent. Gyökerei a csoportmunka és az önállóság biztosításának pedagógiai módszereire vezethetők vissza. A projektoktatás gondolatát egyre bővülő tartalommal reformpedagógiai irányzatok is átvették, és a számos nyugati példa mellett magyarországi kezdeményezések is megjelentek a huszadik században.

A projektmenedzser számára talán kicsit meglepő, hogy a projektoktatás a pedagógiában nem a projektmenedzsment oktatását jelenti, hanem azt, hogy miként alkalmazhatók projektszerű feladatok az oktatásban. Ezzel újszerű, és ami még fontosabb, életszerű pedagógiai helyzetek jönnek létre. Nem csoda, hogy a módszer egyre ismertebbé válik. A pedagógusok továbbképzését például a Bécsi Pedagógiai Intézetben a Projektcentrum végzi; és segíti tanácsokkal, könyv- és videótárral, szakértői címjegyzékével a projektoktatásra vállalkozó tanárokat. Magyarországon pedig 1998-ban Kecskeméten létrejött a Projektpedagógiai Társaság, amely egyebek mellett rendszeres konferenciákat szervez a témában.¹

Mint a kötetből megtudjuk, a projektpedagógia módszere valamely komplex téma feldolgozását jelenti, amelynek során a téma meghatározása, a munkamenet megtervezése és megszervezése, a témával való foglalkozás, a munka eredményeinek létrehozása és bemutatása a tanulók valódi önálló (egyéni, páros, csoportos) tevékenységén alapul (18.old). Jellemzője, hogy a tanulók problémafelvetéséből indul ki; valóságos helyzethez kapcsolódik; kidolgozása hosszabb időtartamra nyúlik el; interdiszciplináris jellegű; a pedagógusok és a tanulók egyenrangú, de különböző kompetenciájú partnerekként dolgoznak együtt; a tanulók önállóan döntenek, és felelősek saját döntéseikért; a tanulók közötti kapcsolatok erős, kommunikatív; és a pedagógus stimuláló, szervező, tanácsadó szerepbe vonul vissza. A munka egyebek között áttekinti a projekteken alapuló oktatás céljait, tartalmát, a tanulási folyamat sajátosságait, a szervezeti formákat, a módszereket, a tárgyi feltételeket, a személyközi kapcsolatok alakulását és az értékelés kérdéseit (20-48.old). A második részben a különböző oktatási szintekhez kapcsolódó érdekes projektpedagógiai kezdeményezések leírásait találjuk (49-87.old).

¹ A társaság honlapja: http://www.ketif.hu/pedagogiai_projekt

Egy igazán izgalmas és fontos területet ismerünk meg a pedagógia és a projektmenedzsment határán. Hiszen az, hogy lehet leg mindenki már fiatal korban érdemi tapasztalatokat szerezzen projektek tervezésében és végrehajtásában, megérezze a kezdeményezés, az önálló munka, az új létrehozásának, és a többiekkel történő együttműködésnek az örömét, nyilvánvalóan lényeges hozzájárulás ahhoz, hogy később felnttként sikeres legyen. A bemutatott példákat projektmenedzsment-szakmai szempontból olvasva azonban úgy tűnik, a leírt pedagógiai kezdeményezésekben a projektmenedzsment módszereiből vélhetően jóval kevesebb kerül alkalmazásra annál, mint ami szükséges és lehetséges lenne. Fontos alapelvek, módszerek nem jelennek meg a tudatos alkalmazás szintjén, más módszerek pedig igencsak sajátos formában bukkannak fel. Ilyenek például a nálunk még csak ritkán használt munkakártyák és a logikai térkép (32.old).

A projektmenedzsment szakmai szempontok következetesebb érvényesítésével ezek a kezdeményezések bizonyára még hasznosabbak és sikeresebbek lennének. Némi egyszerűsítéssel mondhatjuk, hogy a projektmenedzsment középpontjában a korszerű munkaszervezés áll. Nem megfelelő tervezés és elvégzés esetén a projektpedagógiai kezdeményezések viszont épp azt demonstrálhatják, hogy a rossz munkaszervezés káoszhoz vezet. A projektben ugyanis olyan újszerű feladat végrehajtásáról van szó, amelynek során általában felbomlik a munkamegosztás és a szerepek szokásos rendje. Ha ezek helyébe új struktúra nem lép, az zavart eredményez és a résztvevők nem találják helyüket. A pedagógusnak tehát egy kicsit projektvezetőnek is kell lennie ahhoz, hogy a projektpedagógia pozitív hatása érvényre juthasson, hogy a közös projektsiker motiváló élményét valóban megismerhessék.

Mi kell ehhez? Néhány fontosabb példa a teljesség igénye nélkül: világos megállapodás a projekt céljáról és ennek rögzítése (mit kívánunk elérni, létrehozni, miért jó ez bárkinek, mikor sikeres a projekt); továbbá annak közös tisztázása, hogy milyen közbülső feladatokat kell elvégezni a cél érdekében; kinek mi lesz a konkrét szerepe; melyik feladat hogyan függ a másiktól; milyen sorrendben hajtsuk végre a feladatokat, ill. mi az, ami párhuzamosan folyhat; milyen anyagokra, eszközökre, esetleg külső segítségre van szükség; mik lesznek a határidők; merülnek-e fel költségek; menetközben miként ellenőrizzük, hogy megfelelően haladunk-e; hogyan kezeljük, ha később valamilyen akadály vagy változtatási igény merülne fel; miként zárjuk a projektet, értékelve az eredményeket és megbeszélve a tanulságokat; hogyan hasznosul az eredmény stb.

A fenti szempontokat és a kapcsolódó eszközöket, módszereket részletesen tárgyalja a magyar nyelven elérhető szakirodalom, amely hasznos segítséget nyújthat a projektpedagógiai kezdeményezések vezetőinek is.² A projektmenedzsment, mint szakma egyébként nemcsak a projektpedagógiának adhatna sokat, de hozzáértő alkalmazása a pedagógia és az oktatás más területein is nagyon hasznos lehet.

² Ld. pl. Verzuh, E: *Projektmenedzsment*, HVG Könyvek, Budapest, 2006; továbbá *Projektmenedzsment útmutató (PMBOK® Guide)*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.

Mivel napjainkban Magyarországon az iskolák egyre nagyobb szakmai autonómiával rendelkeznek, a projektoktatás alkalmazásának egyre kevesebb objektív akadálya van: a dolog valójában ma már els sorban a pedagógusok ismeretén, hozzáállásán, akaratán múlik.

Lehet ség nyílik tehát arra, hogy a projekt módszer alkalmazása a jöv ben gyorsabban és hatékonyabban terjedjen. Úgy gondolom, hogy ezt els sorban a pedagógusképzés és továbbképzés területén kellene er síteni, nem utolsósorban a projektmenedzsment ismereteket közvetít szakmai képzés terjesztésével, javításával is. (A módszer akkor lehet ugyanis igazán sikeres, ha a modern pedagógiai koncepció korszer projektmenedzsmenttel párosul.) Ezt egészítenék ki a különböz iskolatípusokban folyó jól el készített kezdeményezések, kísérletek; valamint ezek tapasztalatainak dokumentálása és szisztematikus feldolgozása. A projektpedagógia további fejlesztésében a projektmenedzsment hazai szakmai egyesületei is nyilvánvalóan értékes szerepet vállalhatnak³.

Az, hogy a projektkultúra hol milyen szinten áll, lényegesen befolyásolja intézmények, vállalatok, városok, régiók, s t országok versenyképességét. Megújuló, fejlőd gazdaság manapság nem létezhet eredményes projektek nélkül. A projektkultúra az egyén számára azt jelenti, hogy jelent s, újszer és komplex feladatok megoldásában sikeres lehet. Nádasi Mária könyve tehát társadalmi-gazdasági szempontból alapvet kérdést érint. Biztosra vehet , hogy a projektpedagógia a XXI. század pedagógiájának egyik fontos fejezete lesz. Remélhet leg sok további hasonlóan izgalmas és hasznos beszámoló követi ezt az alapvetést.

M. Nádasi Mária: *Projektoktatás - Elmélet és gyakorlat*. Budapest: Gondolat Kiadói Kör, 2003. 92 oldal. (A könyv az els kiadást követ en több kiadást megért.)

³ Project Management Institute, Magyar Tagozat (www.pmi.hu), F vállalkozók Magyarországi Szövetsége (www.fovosz.hu), Magyar Projektmenedzsment Szövetség (www.pmsz.hu).